

**STOCKHOLMS
STADSHUS AB**
En del av Stockholms stad

Sid. 1 (24)

2023-12-06

Verksamhetsplan 2024

Stockholms Hamn AB

Stockholms Stadshus AB	Org.nr 556415-1727			
Postadress	Besöksadress	Telefon	Fax	E-post
105 35 STOCKHOLM	Stadshuset, 3 tr.	08-508 290 00	08-509 290 80	info@stadshusab.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Ekonomisk analys	3
1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	6
2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	7
3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	15

Bilagor

Bilaga 1: 2024 Ledningensgenomgång_infosäk

Bilaga 2: Blankett Limitäskande 2024 Stockholms Hamnar

Bilaga 3: Bilaga_Innovationssatsningar_Hammen_2023-12-06

Sammanfattning

Stockholm är en sjöfartsstad och stadens hamnar utgör ett viktigt gods- och logistiknav för Mälarenregionen. Stockholms Hamn AB har, som en av världens största passagerarhamnar med 16 miljoner passagerare ett normalår, också en viktig roll i besöksnäringen när det gäller passagerar- och kryssningstrafiken i Östersjön. Verksamheten har påverkats väsentligt av pandemin, följderna av kriget i Ukraina och det är av stor vikt att återhämtning kan ske för fortsatt tillväxt. Verksamheten ska stimulera och vara ett föredöme för ett miljövänligt transportarbete. Särskild vikt ska läggas vid klimatsmarta transporter vid den nya Stockholm Norvik Hamn.

Stockholms Hamn AB ska medverka till att uppnå ett klimatpositivt Stockholm år 2030 samt till att målen i färdplanen för en fossilbränslefri stad 2040 uppnås. Att minska utsläppen från fartyg som ligger i hamn i staden är därför angeläget. Vidare ska bolaget samverka med både sjöfart och transportbransch i syfte att uppnå fossilfri truckverksamhet år 2025, fossilfri hamn 2030 och nollutsläpp från sjöfarten i bolagets hamnområden 2040.

Bolagets anläggningar utgör porten till Stockholm för besökarna och det är viktigt att dessa är trygga, tillgängliga och välkomnande.

Ekonomisk analys

Det säkerhetspolitiska läget och medföljande ökade bränslepriser fortsätter att påverka Stockholms Hamnars kunders verksamhet under 2024. Många färjelinjer har inte full kapacitet sedan pandemin och de höga kostnaderna och det svagare konjunkturläget försvårar för Stockholms Hamnars kunder att öka kapaciteten till samma nivå som före pandemin. Däremot kommer mer optimistiska signaler från de största färjekunderna på passagerarsidan för 2024, som visar positiva resultat igen. Detta trots den rådande lågkonjunkturen. Det ger bra förutsättningar framöver och inför 2024 konstateras en fortsatt återgång av passagerarfartyg på vissa linjer, där rederierna sätter in nygammalt tonnage. Då även bokningsläget är fortsatt bra präglas de kommande åren av optimism.

Kryssningssegmentet fortsätter att vara påverkat i Östersjöområdet av främst Ukrainakriget. Även under 2024 innebär det ett lägre antal kryssningsfartyg i Östersjön jämfört med åren innan pandemin. Jämfört med 2020 och 2021 är de kryssningsfartyg som besöker Stockholms Hamnar numera fullbokade. På världsbasis är kryssningssegmentet i en bättre position än innan pandemin. Budgeten 2024 speglar utfallet 2023 avseende antal anlop däremot är den genomsnittliga storleken för kryssningsfartygen som anlöper Stockholms Hamnar något mindre för 2024 vilket påverkar den totala passagerarmängden.

Godsvolymer, som inte var nämnvärt påverkade under pandemin, har minskat kraftigt sedan invasionen av Ukraina. Lågkonjunkturen och stigande räntor har gjort att importflödena minskar och bygginvesteringar i bostäder, lokaler och anläggningar krymper. De minskade godsvolymer innebär också att rederierna gör snabba förändringar i sitt utbud. En del linjer har svårt att nå lönsamhet och fartyg flyttas till andra rutter eller läggs upp på varv.

Fastighetssegmentet har under 2023 präglats av en ekonomisk omvälvning och osäkerhet, vilket också har påverkat fastighetsmarknaden. Den höga inflationen och stigande räntor har drabbat räntekänsliga bolag i alla sektorer. Marknaden kännetecknas förutom av olika villkor även av väldigt skiftande behov. För att säkerställa en stabil intäktsstillväxt under 2024 och framöver krävs att Stockholms Hamnar fortsätter sträva efter en affärskontinuitet vid pågående omförhandlingar och uthyrningar. Det innebär bland annat att möta marknadens utmaningar och möjligheter med öppenhet och en anpassningsförmåga.

Intäkter

Totalt beräknas koncernens omsättning uppgå till 768 Mkr, vilket är en ökning med 47 Mkr jämfört med prognosen för 2023. Det är främst hamnavgifter och därtill relaterade servicetjänster som ökar, med

40 Mkr. Medan det endast är en svag ökning av godsvolymerna förväntas en större ökning av färjepassagerarvolymerna som går upp sex procent. Prislstan för flertalet kundavtal har uppräknats enligt förändringen i konsumentprisindex. Även hyres- och arrendeintäkterna ökar, med nästan sju Mkr, jämfört med prognosen för 2023. En ökning främst hänförlig till indexering och omförhandling av befintliga hyresavtal.

Intäkterna för 2022 hamnade på 713 Mkr. Skillnaden med 55 Mkr mellan 2024 och 2022 beror bland annat på konsumentprisindex, att färjepassagerarna successivt ökat sen pandemin samt att fartyget Birka tillkommer under 2024. Godsvolymerna har däremot minskats ner jämfört med utfallet 2022 på grund av lågkonjunkturen. Servicetjänster som Stockholms Hamnar tar betalt för av kunderna har ökat sen 2022 och beror på ökade elpriser, bevaknings- samt vattenkostnader. Även hyres- och arrendeintäkterna har gått upp med 20 Mkr sen 2022. En ökning främst hänförlig till indexering och omförhandling av befintliga hyresavtal.

Kostnader

Driftkostnaderna är budgeterade till 335 Mkr, vilket är en kostnadsökning med 22 Mkr jämfört med prognosen för 2023. Ökningen är primärt relaterad till allmänna prishöjningar och ökade kostnader i samband med ett nytt bevakningsavtal. Även de ökade volymerna driver vissa driftkostnadsökningar. Driftkostnaderna för 2024 har ökat med 38 Mkr jämfört med utfallet 2022 och kostnaden är hänförliga till konsumentprisindex, nytt bevakningsavtal samt ökade vatten och elkostnader.

En budget för personalkostnader på 157 Mkr innebär att kostnaderna ökar med sju Mkr jämfört med prognosen för 2023 och 17 Mkr mot 2022. Kostnadsökningen beror främst på effekten av lönerevisionen 2023 och 2024 men även en ökning av antal anställda.

Avskrivningarna i budget 2024 ligger på 215 Mkr, vilket är en ökning jämfört med 2023 med drygt tre Mkr. Orsaken till ökningen är att det under 2024 slutförs ett antal större projekt. De största är i Stockholm och avser hyresgäst Anpassning, fasadrenovering och byte av fönster i Magasin 3, ett nytt slusskontor i Victoriaslussen och renovering Stockholm Exergis kaj i Värtahamnen. I Kapellskärs hamn slutförs utvecklingen av två kajlägen och det EU-finansierade projektet Superstar.

Resultat

Koncernens resultat efter finansnetto beräknas till minus 130 Mkr. Ägarkravet för 2024 är minus 142 Mkr.

	Budget 2024	Prognos 2 2023	Utfall 2022
Hamnavgifter	450	418	423
Hantering	33	37	41
Hyror/Arrenden	191	183	171
Servicetjänster	63	54	46
Övriga intäkter	31	30	33
Summa rörelsens intäkter	768	721	713
Underhåll	-64	-54	-56
Driftskostnader	-335	-313	-297
Personalkostnader	-157	-150	-140
Avskrivningar	-215	-212	-1220
Övriga poster			59
Rörelseresultat	-3	-6	-941
Finansnetto	-127	-94	-44

	Budget 2024	Prognos 2 2023	Utfall 2022
Resultat efter finansiella poster	-130	-100	-985

Finansiering och kassaflöde

Nettouplåningen bedöms uppgå till 4 255 Mkr (4 200 Mkr) den 31 december 2024. Stockholms Hamnars kreditlimit är 5 500 Mkr.

Totalt bedöms räntan under 2024 uppgå i snitt till tre procent vilket medför räntekostnader på 127 Mkr. Det ska jämföras med en beräknad genomsnittlig ränta på cirka 2,2 procent och räntekostnader på 94 Mkr för 2022.

Investeringar

För att möta regionens behov av effektiv hamnkapacitet driver Stockholms Hamnar fortsatt ett antal investeringsprojekt. Efter cirka tio år med omfattande investeringar kommer nu en period med lägre investeringsnivå. Investeringarna för 2024 beräknas enligt kommunfullmäktiges budget till totalt 240 Mkr i koncernen. Ett långsiktigt finansiellt mål är att alla investeringar ska finansieras av kassaflödet från den egna löpande verksamheten. Nedan kommenteras några av de större investeringarna.

Investeringar koncernen budget 2024	Mkr
Hyresgästpassning Gant magasin 3 SH	58,1
Utbyggnad Kaj 2 Norvik	35,0
EU-projekt elanslutning Stadsgården SH	32,8
Kajreparation Norr mälstrand SH	17,0
Utbildningslokal Magasin 3 SH	16,0
Utveckling kaj 5 Kapellskär	15,0
Ecosir på Strandvägen SH	15,0
Hyresgästpassning Sjöfartsverket magasin 2 SH	15,0
Ny spont Hammarbyslussen SH	9,0
Solceller på byggnader SH	7,9
Nya fendorar kaj 5 Kapellskär	5,5
Markarbete P-plan omlastningsyta Kapellskär	5,0
Anpassning på Finnlines terminalbyggnad Kapellskär	5,0
Fasad och fönsterbyte magasin 3 SH	5,0

Typ av investering	MKR
1. Nyproduktion/Nybyggnation	71
2. Ombyggnation	114
3. Ersättningsinvesteringar	55
	240

1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Stockholms Hamnar deltar aktivt i arbetet med stadens nya kajstrategi. Flera av aktiviteterna som ingår i planeringen rör möjligheter att stärka kultur-, idrotts- och föreningsliv.

I stadens budget för 2024-2026 har Stockholms Hamnar uppdraget att, under ledning av trafiknämnden och tillsammans med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna inrätta fler bryggbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad. Stockholms Hamnar ska även, i samarbete med nämnderna ovan, identifiera lämpliga platser att avskaffa badförbudet.

I stadens budget för 2024-2026 har Stockholms Hamnar, tillsammans med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden, i uppdrag att bidra till genomförandet av Stockholms stads kajstrategi, med särskilt fokus på att skapa förutsättningar för stadsliv, rekreation och sjöfart utmed Söder Mälarstrand.

Söder Mälarstrand är en av de kajer där behovet av en översyn och av bättre verksamheter bedöms vara störst. Platsen är med anledning av det utsedd som pilotprojekt som en del i genomförandet av den kajstrategi som kommunfullmäktige fattade beslut om i juni 2022. Arbetet fortlöper under 2024.

Ambitionen från Stockholms Hamnars sida är fortfarande att öka intäkterna de kommande åren för innerstadssegmentet. För att öka intäkterna behöver till exempel avtalstiderna förlängas för att kunderna ska våga investera i sina verksamheter. Stockholms Hamnar ska därför i genomförandet av kajstrategi för Stockholms stad tillsammans med berörda nämnder sträva efter att effektivt och serviceinriktat möta intresset för etableringar och deltagande i utveckling av stadens kajer.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 Bidra till tillskapandet av fler badplatser i Stockholm				Stockholms Hamn AB ska med flera samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa. Det ska även identifieras lämpliga platser att avskaffa badförbudet på.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
				 Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa
				 Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB identifiera lämpliga platser att avskaffa badförbudet på

2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Stockholms Hamnar arbetar aktivt, långsiktigt och strategiskt för en hållbar hamnverksamhet och sjöfart. Miljöarbetet är en integrerad del av den dagliga verksamheten.

Stockholms Hamnar arbetar dels med att förbättra miljöprestandan inom den egna verksamheten och dels att via samarbeten med rederier, hyresgäster och andra intressenter bidra till att minska deras miljöpåverkan samt främja en energi- och miljöeffektiv sjöfart i Stockholms- och Östersjöregionen.

Utgångspunkter för miljöarbetet är identifierade betydande miljöaspekter, ägardirektiv och Stockholms stads gällande miljöprogram med tillhörande handlingsplaner. För verksamheten är en miljö- och klimathandlingsplan beslutad av styrelsen. Planen har målsättningar på medellång och lång sikt, med milstolpar på vägen, som sedan konkretiseras i Stockholms Hamnars årliga verksamhetsplaner och budgetbeslut.

Stockholms Hamnars miljö- och klimathandlingsplan omfattar följande målområden:

1. Minskad klimatpåverkan och lägre utsläpp till luft från sjöfart
2. Minskade negativa effekter av ljudnivåer från sjöfart och hamnverksamhet
3. Inga utsläpp av fossil koldioxid från Stockholms Hamnars truckverksamhet
4. Helt fossilfri hamnverksamhet

5. Effektivare energianvändning i hamnanläggningarna
6. Ökad återvinning av avfall
7. Hållbar mottagning av fartygens svart- och gråvatten

Viktiga förutsättningar för att uppnå tydliga miljöförbättrande resultat och ha en fortsatt hög ambition att driva utvecklingen mot en hållbar hamn i Sverige och Östersjön är att – inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030, arbetet för Gröna Sjöfartskorridorer och EU:s lagstiftningspaket Fit for 55 – aktivt samarbeta med kunder, Östersjöhamnar och andra aktörer, ha innovativa arbetssätt samt en fortsatt externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning.

Under våren 2024 kommer den fördjupade förstudien för projektet NICE (Norvik Infrastructure CCS East Sweden) att avslutas. Projektet syftar till att ta fram en systemlösning för logistik och mellanlager, där Norvik föreslås utgöra en nod för hantering av infångad koldioxid. Studien fokuserar på samarbetsformer, affärsmodeller, volymstudier, lokaliseringsfrågor, transportlösningar och tillståndsfrågor. Studien ska kunna utgöra ett grundläggande underlag för investeringsbeslut hos berörda parter.

Bolaget kommer under inledningen av 2024 göra en tillämpning av Stadens Energistrategi för att aktivt identifiera, planera och genomföra åtgärder som verkar för att minska bolagets energianvändning för den egna verksamheten med minst tio procent genom smart styrning, energieffektivisering och utbyte av tekniska installationer. En plan för styrning och nyttjande av bolagets elanvändning och generell minskning, särskilt under hög efterfrågan, kommer att utarbetas.

Under 2024 fortsätter Stockholms Hamnar sitt arbete med att byta ut energikrävande belysning mot energisnålare belysningsarmaturer i både byggnader och ute i anläggningen. Både i samband med lokalrenoveringar och vid punktåtgärder arbetar Stockholms Hamnar systematiskt med att byta ut direktverkande elradiatorer mot konvektorer med vattenburen värme eller mot luftvärmepumpar. Saknas andra alternativ byts gamla elradiatorer mot nya, t.ex. i teknikbyggnader. Energieffektivitet är prioritet vid val av nya fönster och fasadkonstruktioner.

I både byggnader och anläggningar intensifieras arbetet med att kartlägga energiförbrukning och att stärka bolagets förmåga att samla och analysera energimätdata och därigenom effektivisera energianvändningen.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 1. Minskade utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar från sjöfartskunderna inom Stockholms Hamnars hamnområden (enligt miljö- och klimathandlingsplan)				Revidera Stockholms Hamnars miljö- och klimathandlingsplan.
				Underlätta elanslutning för färjor och kryssningsfartyg i hamn.
				Utreda åtgärder som gör Stockholms Hamnar till hållbar premiumdestination för kryssning med fokus på hög miljöstandard och litet klimatavtryck.
 2. Minskade negativa effekter av ljudnivåer från sjöfartskunder och hamnverksamhet inom Stockholms Hamnars hamnområden (enligt miljö- och klimathandlingsplan)				Revidera Stockholms Hamnars miljö- och klimathandlingsplan.
				Underlätta elanslutning för färjor och kryssningsfartyg i hamn.
 3. Inga utsläpp av fossil koldioxid från Stockholms	 Utsläpp av fossil koldioxid (ton) från truckverksamheten	100		Genomföra dialog om inköp av el-truckar till hamndriften.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
Hamnars truckverksamhet år 2025 (enligt miljö- och klimathandlingsplan)				Revidera Stockholms Hamnars miljö- och klimathandlingsplan.
4. Stockholms Hamnars verksamhet som helhet är fossilfri senast år 2030 (enligt miljö- och klimathandlingsplan)				Genomföra dialog om inköp av el-truckar till hamndriften.
				Revidera Stockholms Hamnars miljö- och klimathandlingsplan.
5. Effektiv energianvändning i Stockholms Hamnars verksamhet (enligt miljö- och klimathandlingsplan)	 Elproduktion baserad på solenergi	1 100 MWh	9 000 MWh	
	 Köpt energi för värme, tappvarmvatten, komfortkyla samt fastighetsel (enligt Boverkets definition för fastighetsenergi) per kvadratmeter A-temp (kWh/m2)	99,5 kWh/m2		Ta fram och börja implementera en ny energistrategi.
	 Relativ energianvändning	31,8 (kWh/enhet)	Tas fram av nämnd/styrelse	
				Revidera Stockholms Hamnars miljö- och klimathandlingsplan.
6. Ökad andel avfall från Stockholms Hamnars verksamhet som materialåtervinns eller återanvänds (enligt miljö- och klimathandlingsplan)	 Andel avfall till materialåtervinning/återanvändning	80 %		
				Använda upphandlingar som verktyg för att öka återvinning av avfall.
				Revidera Stockholms Hamnars miljö- och klimathandlingsplan.
				Ökad dialog med kunder och systematiskt uppföljning samt åtgärder för utsortering av avfall och minskad nedskräpning vid innerstadskajerna.
7. Hållbar mottagning av svart- och gråvatten från fartyg i alla Stockholms Hamnars hamnar (enligt miljö- och klimathandlingsplan)				Genomföra strategiska kundmöten för varje segment, avseende miljöfrågor.
				Revidera Stockholms Hamnars miljö- och klimathandlingsplan.
 Aktivt delta i arbetet med internationella miljööverenskommelser och standardiseringar som EUs lagstiftnings Fit for 55, gällande rapportering och integrering av sjöfart i EUs utsläppshandel				Delta i internationella nätverk och omvärldsbevaka utveckling av internationella regleringar.
				Genomföra miljöcertifiering enligt PERS.
 Arbeta för en ökad	 Andel avfall till materialåtervinning/återanvändning	80 %		Använda upphandlingar som verktyg för att öka återvinning av avfall.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
återvinning av avfall och minskad användning av plast med hjälp av incitament				Ökad dialog med kunder och systematiskt uppföljning samt åtgärder för utsortering av avfall och minskad nedskräpning vid innerstadskajerna.
 Fortsätta arbetet med energieffektivisering och utveckling av den egna produktionen av energi	 Elproduktion baserad på solenergi	1 100 MWh	9 000 MWh	
	 Köpt energi i stadens organisation	24 GWh	1 735 GWh	
	 Relativ energianvändning	31,8 (kWh/enhet)	Tas fram av nämnd/styrelse	
				Förbättra energimätningen - se över mätare i byggnader och anläggning samt utreda system som kan följa upp energiförbrukning och elproduktion från solceller.
				Ny energiklassning av byggnader för 2024-2027 samt identifiera energibesparande åtgärder
 Fortsätta arbetet med miljödifferentering av hamnavgifter och stimulera och underlätta elanslutning av färjor och kryssningsfartyg i hamn				Fortsätta arbetet med miljödifferentering av hamnavgifter.
				Underlätta elanslutning för färjor och kryssningsfartyg i hamn.
 Inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030 arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning				Identifiera lämpliga projekt och söka finansiering från staten och EU för en snabbare klimatomställning.
 Installera solceller på stadens fastigheter där det lämpar sig för att öka den lokala elproduktionen				Genomföra solcellsprojekt avseende solcellsinstallationer på Magasin 2, Magasin 3:s lågdel, byggnader i Värtahamnen och terminalbyggnaden i Värtahamnen.
				Utreda ytterligare lämpliga nyinstallationer av, eller reinvesteringar i, solcellsanläggningar i hamnens byggnader eller anläggningar

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 Samverka med regionen kring planering för utökat kollektivt resande på stadens vatten samt kring förbättrad sammanbindning mellan olika färdslag				Samverka med regionen kring planering för utökat kollektivt resande på stadens vatten samt kring förbättrade kopplingar mellan olika trafikslag
 Utredda och vidta åtgärder som bör genomföras för att bidra till fossilfribränslefri sjöfart, hamndrift och alternativa drivmedel	 Utsläpp av fossil koldioxid (ton) från truckverksamheten	100		
				Genomföra internutbildning kring miljöfrågor.
				Genomföra strategiska kundmöten för varje segment, avseende miljöfrågor.
				Revidera Stockholms Hamnars miljö- och klimathandlingsplan.
 Utredda Stockholm Norvik Hamn som ett möjligt logistiknav för koldioxidavskiljning och lagring (BECCS och CCS)				Färdigställa NICE-projektet för att ta fram inriktningsbeslut om att utveckla Stockholm Norvik Hamn som möjligt logistiknav för koldioxid.
 Utredda åtgärder som gör Stockholms hamnar till hållbar premiumdestination för internationell kryssning, där den trafik som uppvisar hög miljöstandard och litet klimatavtryck prioriteras				Samverka med Visit Stockholm, turoperatörer samt andra samarbetspartners t.ex. om landanslutningar med mindre miljöpåverkan.
				Utredda åtgärder som gör Stockholms Hamnar till hållbar premiumdestination för kryssning med fokus på hög miljöstandard och litet klimatavtryck.
 Verka för fossilfria landbaserade anslutningar till alla hamnar inklusive bättre järnvägsförbindelser till och från Norvik				Dialog med tågoperatörer, arbeta för att attrahera tågoperatörer och linjer.
 Öka ambitionen och driva utvecklingen mot en hållbar hamn i Sverige och Östersjön, inklusive samarbeten med Östersjöhamnar i de Gröna Sjöfartskorridorerna				Färdigställa ett samarbetsavtal om en grön sjöfartskorridor och initiera dialog om ytterligare en grön sjöfartskorridor.
	 Elproduktion baserad på solenergi	1 100 MWh	9 000 MWh	
	 Köpt energi i stadens organisation	24 GWh	1 735 GWh	
	 Relativ energianvändning	31,8 (kWh/enhet)	Tas fram av nämnd/styrelse	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
				Genomföra internutbildning kring miljöfrågor.

2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Stockholms Hamnar arbetar med åtgärder för ökad biologisk mångfald i den utsträckning det är möjligt i hamnområden - mark och byggnader. Under 2024 kommer Stockholms Hamnar att bidra till projekt med biologisk mångfald, t ex på platser vid Frihamnspiren.

Stockholms Hamnar har ansvar för att hantera regleringen av Mälarens vattenstånd. I samband med stora nederbörds mängder i Mellansverige är denna åtgärd en av de allra mest verkningsfulla för att skydda staden från översvämningar.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
				Bidra till projekt med biologisk mångfald, t ex Frihamnspiren.

2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Stockholms Hamnar har en viktig roll i omställningen mot ett mer miljö- och klimatsmart transportsystem. Förutom insatser inom den egna verksamheten och sjöfarten i övrigt, prioriterar bolaget insatser för att främja en överflyttning av transporter från väg till sjö och järnväg och en ökad elektrifiering av godstransporterna på land. I Stockholm finns även en potential till ökad andel kollektivtrafik på vatten och samarbetet inom staden och med regionen i dessa frågor ska intensifieras.

Stockholms Hamnar har under 2023 uppfyllt målet att installera laddningsmöjligheter på minst 10 procent av parkeringsplatserna. Vid årets slut fanns cirka 60 anslutna laddstationer vid de egna anläggningar och för de externa kundernas bekvämlighet. För 2024 strävar Stockholms Hamnar efter att fördubbla antalet laddplatser i hamnanläggningarna som ett led i arbetet med hållbarhet och gröna transportlösningar.

Under 2024 kommer Stockholms Hamnar att fortsätta arbetet med att bygga ut möjligheten för fartyg att ansluta till landström vid bolagets kajer samt erbjuda möjlighet att bygga laddningskapacitet för skärgårdstrafik, innerstadsfartyg och vattenburen kollektivtrafik.

Stockholms Hamnar kommer under 2024 aktivt att söka utvecklingsmöjligheter att etablera framtidens energisystem vid Kapellskär och Norvik, t ex genom samarbeten av havsbaserad vindkraft samt att söka samarbeten med andra innovationer inom energisektorn.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 Arbeta för att minska ljudstörningar i syfte att främja hamnnära stadsutveckling				Arbeta med utveckling av tekniska lösningar och innovationer samt styrmedel mot tysta och smarta fartyg
				Underlätta elanslutning för färjor och kryssningsfartyg i hamn.
 Arbeta för en utökad användning av laddstationer inom den kommersiella sjötrafiken och stuveriverksamheten med hjälp av incitament				Underlätta elanslutning för färjor och kryssningsfartyg i hamn.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 Bistå i trafiknämndens uppdrag med elektrifiering av transportsektorn, bland annat genom Elektrifieringspakten				Arbeta med elektrifiering av transportsektorn.
 Fortsätta verka för att genom stärkt sjöfart avlasta vägnätet från transporter på land, till exempel genom arbetet med insjöfart till Mälarhamnar AB	 Totala godsvolymer (kton).	7 689		Arbeta för att attrahera volymer och linjer/rederier för insjöfart.
 I genomförandet av Kajstrategi för Stockholms stad tillsammans med berörda nämnder sträva efter att effektivt och serviceinriktat möta intresset för etableringar och deltagande i utvecklingen av stadens kajer				Inom genomförandet av kajstrategin, fortsätta arbetet med intern inventering och konkreta förslag på lämpliga platser att utveckla stadens kajer.
 I samverkan med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden bidra till genomförandet av Stockholms stads kajstrategi med särskilt fokus på att skapa förutsättningar för stadsliv och rekreation utmed Söder Mälarstrand				Bidra till genomförandet av kajstrategin med särskilt fokus på att skapa förutsättningar för stadsliv och rekreation utmed Söder Mälarstrand.
 Tillsammans med trafiknämnden ta fram mål och förslag på åtgärder för att öka överflytten av gods från väg till vatten				Dialog med tågoperatörer, arbeta för att attrahera tågoperatörer och linjer.
 Utveckla Stockholm Norvik Hamn till en innovativ HUB med hamnära infrastruktur för elektrifiering, framtida bränslen och mer hållbara godstransporter på land och vatten i Stockholm och Mälardalsregionen				 Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholms Hamn AB ta fram mål och förslag på åtgärder för att öka överflytten av gods från väg till vatten Fortsatt dialog med Länsstyrelsen, Vinnova och näringslivet för att utveckla Norvik till energi-hub.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 Öka den fysiska tillgängligheten vid hamnens verksamhetsområden så som hamnterminaler och parkeringar				Dialog med kommunen angående ytor som angränsar mellan hamn och kommun för att förbättra gångväg mellan pendeltåg och terminal i Nynäshamn.
				Tillsammans med "Funktionshinderrådet" göra en pilotrevision av entréer och närområde till en av våra publika terminaler. Pilotrevisionen syftar till att testa och fastställa en rutin för anläggnings- och byggnadsdriftens arbete med att säkerställa fysisk tillgänglighet.
	 Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur	20 %	Tas fram av nämnd/styrelse	
				 Stockholms Hamn AB ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB utreda förutsättningarna för en infrastruktur för distribution av flytande biogas (LBG) till sjöfarten på Stadsgårdskajen, varifrån en fossilfri färjetrafik till Åbo planeras
				 Stockholms Hamn AB ska i samarbete med trafiknämnden samverka med Region Stockholm i syfte att analysera och utreda åtgärder som behöver genomföras i regionens arbete att starta tre nya pendelbåtlinjer till 2026/2027. Målet med samverkansarbetet är att säkerställa stabila ekonomiska förutsättningar, bland annat genom avsiktsförklaringar och modeller för eventuella åtgärder för pendelbåtlinjerna samt för den fortsatta utvecklingen av kollektivtrafik på vatten
				 Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholms Hamn AB ta fram mål och förslag på åtgärder för att öka överflytten av gods från väg till vatten

2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

Stockholms Hamnar arbetar aktivt, långsiktigt och strategiskt för en hållbar hamnverksamhet och sjöfart.

Miljöarbetet är en integrerad del av den dagliga verksamheten och Stockholms Hamn AB är miljöcertifierat enligt ISO 14001. Under 2024 kommer bolaget att övergå till det sjöfartsspecifika certifieringssystemet PERS (Port Environmental Review System).

För verksamheten har en miljö- och klimathandlingsplan beslutats av styrelsen. Minskade utsläpp är en central del av handlingsplanen (se ovan). Under 2024 kommer bolaget att revidera miljö- och klimathandlingsplanen.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
	 Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen	100 %	Tas fram av nämnd/styrelse	
				 Stockholms Hamn AB ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB samordna en gemensam och stationär lösning för hantering av grå- och svartvatten
				 Stockholms Hamn AB ska i samarbete med trafiknämnden utreda framtida investerings- och finansieringsbehov av Hammarbyslussen

3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Det redan påbörjade arbetet med att ha kostnadskontroll samt att ha fokus på intäkter genom att titta på nya affärer/kunder samt prissättning och noggrann löpande uppföljning av volym- och intäktsutveckling ur ett kundperspektiv kommer att fortsätta under 2024. Stockholms Hamnar stärker vidare bolagets prioriteringsförmåga fortlöpande med en tydlig koppling mellan kostnader och framtida intäktsmöjligheter samt avseende investeringar. Till budgeten 2024 har Stockholms Hamnar sett över och uppdaterar HEM-programmet, som numera heter Analys och strategi för ekonomi i balans. Programmet har tagits fram för att stötta och leda organisationen i arbetet med att öka lönsamheten på sikt i bolaget.

För att ge förutsättningar för kloka prioriteringar av vilka investeringar som ska genomföras samordnas alla investeringar och underhåll över två Mkr i ett investerings- och underhållsråd. Rådet har som främsta uppgift att vara rådgivande åt VD, som ytterst har beslutsrätten för projekt upp till tio Mkr. För alla projekt skapas ett projektdirektiv med fakta om projektet och för alla projekt över två Mkr görs en investeringskalkyl. När projekten är avslutade återrapporteras de till investerings- och underhållsrådet med förklaringar på eventuella avvikelser. Målet att stärka bolagets ekonomiska resultat hamnar än mer i fokus vid investeringsplaneringen under 2024. Som tidigare sker investeringarna enligt en investeringsprocess i flera steg där stor vikt läggs vid beslutsunderlagets detaljeringsgrad och kvalitet för att säkerställa låg ekonomisk risk vid genomförande.

Även arbetet med att löpande uppdatera den detaljerade 10-årsplan för investeringar som bygger på bland

annat på ägarkrav, miljökrav samt affärsmässiga behov fortsätter. Stockholms Hamnar arbetar även med att planera bolagets långsiktiga underhåll. Detta för att kunna underhålla bolagets anläggningar löpande och i tid, för att inte skapa en underhållsskuld.

Under våren 2024 kommer ett nytt budgetverktyg att implementeras hos Stockholms Hamnar. Budgetverktyget kommer att stärka bolagets ekonomi, säkerställa en mera korrekt budget samt effektivisera budgetarbetet.

Stockholms Hamnar investerar under 2024 i nya solcellsanläggningar och utreder ytterligare solcellsinvesteringar. Vidare kommer möjligheten att förse fartyg i Masthamnen/Stadsgården med biogas att utredas.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 Fortsätta arbetet med att utveckla bolagets fastigheter, vårda byggnader som har kulturhistoriska värden, samt effektivisera driften av byggnader och anläggningar	 Hyresintäkter (Mkr)	136		Förbättrade arbetsätt för ökad affärsmässighet i fastighetsförvaltningen, t.ex. mer systematik i kundförvaltning och förbättrad ekonomisk uppföljning.
				Se över rutiner och styrdokument i ledningssystemet för ett enhetligt arbetsätt enligt övergripande processer, i syfte att effektivisera drift och underhåll av byggnader och anläggning.
 I samverkan med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden fortsätta planeringen av hamnverksamhet och stadsutveckling i Stadsgården/Masthamnen med fokus på sjöfart och förstärkta stråk				Delta i planering för hamnverksamhet och stadsutveckling i Stadsgården/Masthamnen.
 Tillsammans med Stockholm Business Region marknadsföra Stockholm som destination på de finländska och baltiska marknaderna	 Antal färjepassagerare (tusental).	7 600		
				Fortsätta med Finlandsprojektet med utveckling mot Baltikum. Samarbete med destinationerna/hamnarna i Finland och Baltikum
 Verka för att Stockholms Hamnars corehamnstatus återspeglas i såväl regional som statlig planering				Delta i samarbetet med Sveriges corehamnar i syfte att stärka hamnarnas roll.
	 Andel administrations- och indirekta kostnader	17 %		

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
	 Andel investeringsprojekt vars genomförandebeslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut	100 %	Tas fram av nämnd/styrelse	
	 Avvikelse investeringsbudget, %	240 mnkr		
	 NKI fastigheter	68		
	 NKI sjöfart	71		
	 Omsättning Stockholm Norvik Hamn (Mkr).	78		
	 Resultat efter finansnetto(mnkr)	-130		
	 Rörelsemarginal innan avskrivningar, %.	28		

3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Stockholms Hamnar kommer att skapa en rutin för att i ökad utsträckning tillgängliggöra arbetsplatser genom sociala krav i enlighet med stadens krav för upphandlingar. Detta innebär att Stockholms Hamnar ska kunna ställa krav på att leverantörerna ska kunna ta in medarbetare från arbetsmarknadsförvaltningen. Detta förutsätter att Stockholms Hamnars uppdrag (och leverantörer) kan matcha de kompetenser som finns hos arbetsmarknadsförvaltningen. Troligtvis arbeten som t ex städ, målning, markarbete. Denna rutin kommer även att omfatta feriearbetande ungdom, dvs att leverantörer kan ta emot feriearbetande ungdom.

För att säkerställa att stadens medarbetare inte utsätts för hot, rasism eller otillbörlig påverkan: Genom kontinuerliga möten med organisationen kring arbetet med motverkande av kränkande särbehandling och diskrimineringsärenden säkerställa att alla vet hur bolaget går tillväga om någon blir utsatt. För både detta och även frågor kring otillbörlig påverkan genomförs strukturerade möten i hela organisationen.

För att öka den fysiska tillgängligheten vid Stockholms Hamnars verksamhetsområden såsom hamnterminaler och parkeringar följer Stockholms Hamnar alltid de byggnormer och riktlinjer som finns för tillgänglighet.

I sitt gemensamma funktionshinderråd med SVOA och Stokab driver Stockholms Hamnar funktionshinderfrågorna på en strategisk nivå.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 I ökad utsträckning tillgängliggöra arbetsplatser genom sociala krav i stadens upphandlingar				Rutin för tillgängliggörande av arbetsplatser genom sociala krav
	 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	42 st	Tas fram av nämnd/styrelse	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
	 Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar	0 st		
	 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	0 st	Tas fram av nämnd/styrelse	

3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Stockholms Hamnar deltar i flera stadsutvecklingsprojekt och medverkar till att Stockholms stads mål om bostadsbyggande uppfylls samtidigt som den rörliga sjötrafiken och möjligheten att utveckla hamnverksamheten för transport- och besöksnäring värnas.

Under 2024 kommer ett utredningsarbete att bedrivas i samverkan med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden för att fortsätta planeringen av hamnverksamhet och stadsutveckling i Frihamnen med fokus på stadsutveckling i södra delen av Norra Djurgårdsstaden och modern, stadsnära sjöfart. I detta arbete ska staden analysera fastighetsbeståndet i Frihamnen, Värtahamnen och Energihamnen och pröva överföring av fastigheter av strategiskt vikt till berörda nämnder och styrelser. Vidare ska ovanstående nämnder och styrelser fortsätta planeringen av hamnverksamhet och stadsutveckling i Stadsgården/Masthamnen med fokus på sjöfart och förstärkta stråk.

Avseende uppdrag om Fokus Järva; Stockholms Hamnar bedriver hamnverksamhet i Stockholms centrala delar, i Värtahamnen samt Frihamnen samt Stockholm Norvik, Nynäshamns hamn och Kapellskärs hamn. Bolaget har ingen verksamhet på Järva.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 I samverkan med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden fortsätta planeringen av hamnverksamhet och stadsutveckling i Frihamnen med fokus på stadsutveckling i södra delen av Norra Djurgårdsstaden och modern, stadsnära sjöfart. I detta arbete ska staden analysera fastighetsbeståndet i Frihamnen, Värtan och Energihamnen och pröva överföring av fastigheter av strategiskt vikt till berörda nämnder och styrelser.				Delta i planering för hamnverksamhet och stadsutveckling i Frihamnen.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 Medverka till att stadens mål om bostadsbyggande uppfylls samtidigt som den rörliga sjötrafiken och möjligheten att utveckla hamnverksamheten för transport- och besöksnäring värnas				Delta i pågående stadsutvecklingsprojekt med målsättningen att utveckla sjöfart och fler bostäder

3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Stockholms Hamnar är en attraktiv arbetsplats där fokus är att åstadkomma en öppen atmosfär samt en förebyggande, trygg och säker arbetsmiljö.

Samtliga chefer och medarbetare har befattningsbeskrivningar och fördelningar av arbetsmiljöuppgifter sker enligt gällande regler och lagar. I dessa dokument beskrivs ansvar och befogenheter.

Under 2024 kommer Stockholms Hamnar att arbeta med strukturerat chefsstöd. Detta innebär att stärka ledarskapet och utveckla cheferna genom Stockholms stads ledarskapsmodell, Chefsprofilen och Stockholms stads kvalitetsprogram. Varje år sker en riskbedömning med cheferna i organisatoriska och sociala frågor. Detta arbete utvecklas till att bli strukturerade samtal med cheferna tre gånger per år.

Varje år sker medarbetarsamtal enligt given rutin. Samtalen sammanställs på övergripande nivå för att kartlägga eventuella risker, personalförändringar eller utbildningsbehov.

Under 2023 har ett utvecklingsarbete inom arbetsmiljö skett i den operativa verksamheten. I mars 2024 kommer en arbetsmiljöutbildning ske för samtliga chefer och även de fackliga organisationerna i Stockholms Hamnar.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 Attraktiv arbetsplats				
	 Aktivt Medskapandeindex	83	83	
	 Sjukfrånvaro	4 %	Tas fram av nämnd/styrelse	
	 Sjukfrånvaro dag 1-14	3 %	Tas fram av nämnd/styrelse	

3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Stockholms Hamnar bidrar till arbetet mot organiserad brottslighet genom en väl etablerad samverkan med de myndigheter som har åtagande i Stockholms Hamnars verksamhetsområden. Stockholms Hamnar samverkar på flera nivåer och i olika forum. Samverkan sker både lokalt, centralt och genom deltagande i Samverkan Stockholmsregionen (SSR) på inriktande nivå, samordnande nivå och i kommunikationsnätverk.

Stockholms Hamnar har under 2023 fastställt en krigsledningsorganisation. Denna kommer att utbildas och övas i under Q1 2024, både i den egna verksamheten och genom deltagande i STADSÖ2024.

Kopplat till Stockholms Hamnars åtagande i hamn- och sjöfartsskyddsfrågor har en ökad samverkan med trafikerande rederier initierats under hösten 2023, detta kommer att vidmakthållas under 2024. Detta omfattar både informationsdelning och övningsverksamhet, vilket ytterligare bidrar till förmågan inom den civila beredskapen.

Stockholms Hamnar är rustade för att säkra elförsörjningen för den egna verksamheten. Beredskapsplaner finns upprättade och reservkraft för elförsörjning finns i verksamheten.

En genomlysning av bolagets IT-system pågår, i syfte att stärka bolagets motståndskraft mot cyberattacker.

Inventering och informationsklassning sker löpande i verksamheten. För att säkerställa kritiska system och informationsmängder har en intern prioriteringsordning skapats för genomförandet.

Aktiviteter för informationssäkerhet som ska prioriteras för 2024 har identifierats inom ramen för Väsentlighets- och Riskanalysen (VoR) och redovisas i Internkontrollplanen (IKP). Dessa är:

- Se över rutiner i "offboarding process" i bolaget och vid förändrade roller för att minimera risken för att behörigheter i system kvarstår efter avslutad anställning eller vid förändrad roll.
- Säkerställa att det finns incidenthanteringsrutin samt kommunicera denna med informationsägare för att minimera risken för bristande kunskap om rapporteringsvägar.
- Utifrån årshjul i hanteringsanvisning och genom uppföljning i systemet KLASSA säkerställa att alla informationsklassningar har genomförts, för att minimera risken för bristande eller utebliven klassning av information.
- Bedriva löpande dataskyddsarbete samt följa upp deltagande i utbildning tillhandahållen av Stockholms Stad i syfte att säkerställa att dataskydd- och GDPR-regelverk efterlevs.

Förändringar i omvärlden ställer nya krav på Stockholms Hamnar. Utveckling av bolagets och stadens samlade förmåga inom civil beredskap ska stärkas för att klara av att hantera både fredstida kriser, gräzonsproblematik, höjd beredskap och i värsta fall krig. Under 2024 kommer ett nytt säkerhetsprogram att antas av Stockholms stad, som får påverkan på bolagets beredskapsplanering. Bolaget kommer att följa den gemensamma planering för värdlandsstöd som bedrivs inom Samverkan Stockholmsregionen under Länsstyrelsens ledning. Vidare kommer bolaget att bevaka den utveckling som följer av ett förestående svenskt Natomedlemsskap.

Stockholms Hamnar kan konstatera att värdlandsstöd och andra engagemang till följd av ett Natomedlemsskap är nationella frågor med ett statligt ansvar, men det operativa ansvaret för att genomföra åtgärder inom hamnverksamheter landar på kommunala hamnar. Denna fråga måste hanteras skyndsamt av ansvariga myndigheter.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 Delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.				Delta i stadens arbete med beredskapssektorn ordning och säkerhet.
				Delta i stadens arbete med beredskapssektorn transporter.
				Utbilda krigsledningsorganisationen genom deltagande i STADSÖ2024.
				Utbilda krigsledningsorganisationen i den egna verksamheten.
				Utveckla bolaget beredskap och säkerhet.
	 Andel elektroniska inköp	90 %	Tas fram av nämnd/styrelse	
	 Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	81 %	81 %	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
	 Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys	100 %	100 %	

3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Stockholms Hamnar arbetar löpande med att skapa en trygg, ren och tillgänglig miljö i och kring våra hamnar. Vid Värtaterminalen har hamnen byggd om taxiflödet för att öka tryggheten för passagerare som kommer med färjorna och kryssningsfartygen. Detta för att minska risken att de reser med oseriösa aktörer. Stockholms Hamnar använder kamerabevakning samt fasadbelysning på byggnaderna för att öka tryggheten genom en trivsamt utemiljö.

Stockholms Hamnar verkar även för att ha kvar det LOV 3-område som beviljats i Värtahamnen och för en vidare dialog om eventuella utökningar. Bolaget utvecklar löpande kameraövervakningen, både för skydd av verksamheten och som en trygghetsåtgärd för personal, kunder, resenärer och allmänhet. Utöver kameraövervakning har Stockholms Hamnar stationär och/eller ronderande bevakningspersonal i och omkring hamnanläggningarna och terminalbyggnaderna. Utifrån samhällets höjda terrorhotnivå har Stockholms Hamnar en förstärkt närvaro av uniformerad bevakningspersonal i hamnanläggningar med stora passagerarflöden. Bolaget har som en följd av terrorhotnivån även tätare avstämningar med trafikerade rederier och myndigheter med närvaro i hamnområdena.

Stockholms Hamnar är en aktiv part i Samverkan Stockholmsregionen (SSR) på inriktande och samordnande nivå samt i kommunikationsnätverk och aktuella arbetsgrupper.

Välfärdsbrott

Stockholms Hamnar arbetar löpande med uppföljning av leverantörer, betalningar och avtal för att minska risken att utsättas för ekonomiska brott.

För att säkerställa god intern kontroll vid anskaffning av varor och tjänster sker en rad aktiviteter. En av dessa är avtalsuppföljning. Inköpsenheten leder avtalsuppföljningen med bolagets leverantörer. Uppföljningen utförs med vägledning av avtalens årliga spend, dvs. hur mycket bolaget köper på respektive avtal per år.

Avtalsuppföljningen sker på en rad olika områden så som kommersiella villkor, pris, påslag och garantiåtaganden. Även åtgärder som vidtagits för efterlevnad av uppförandekod och anti-diskrimineringsklausul granskas. Uppföljning görs tillsammans med interna avtalsägare och leverantörer. Kontroll av beaktande av rangordningsregler vid avrop från rangordnade ramavtal sker stickprovsmässigt.

Vid registrering av nya leverantörer görs kreditupplysning av bolaget.

Alla betalningsfiler som Stockholms Hamnar skickar för betalning till leverantörerna granskas av en extern tjänst, Inyett. Tjänsten kontrollerar riktighet av både leverantör och fakturaunderlag utifrån parametrar som exempelvis redan kända bluff-företag, kronofogdeärenden, dubbelfakturering, näringsförbud eller annat som avviker från ordinarie betalningsflöde. Samtliga filer granskas och godkänns av två personer på ekonomienheten innan dessa registreras för betalning.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 Arbeta för att stadens medarbetare inte utsätts för hot, rasism eller otillbörlig påverkan				Arbete för motverkande av kränkande särbehandling, diskriminering samt oegentligheter

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 Kraftsamla för att motverka välfärdsbrottslighet - i arbetet ingår att se över rutiner, säkerställa kontrollmekanismer, minska antalet underleverantörer samt upprätta egen kapacitet och rådighet				Gå igenom alla avtal upphandlade inom LOV, LSS och IOP för att kontrollera att kontrollprogrammet för motverkande av välfärdsbrottslighet efterlevts.
				Se över rutiner och interna arbetssätt för att motverka förekomsten av välfärdsbrottslighet.

3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Genom verksamhet med gods- och passagerartransporter bidrar Stockholms Hamnar till handel mellan Sverige och Finland och de baltiska länderna på andra sidan Östersjön samt den handel som kommer från bland annat Asien och via containerterminalen i Stockholm Norvik. Genom passagerarverksamheten bidrar Stockholms Hamnar till att människor från andra länder har möjlighet att besöka och uppleva Stockholm. Stockholms Hamnar är också delaktiga i en rad internationella organisationer: Baltic Ports Organisation, Espo och Pianc.

Under 2024 kommer Stockholms Hamnar att fortsätta att arbeta med att implementera den av kommunfullmäktige beslutade kajstrategin. Strategin har utvecklats av trafikkontoret och Stockholms Hamnar i samarbete med flera av stadens förvaltningar och bolag. Den handlar om hur staden bättre kan tillvarata den potential som kajerna erbjuder samt hur kajerna kan skapa mervärde till stockholmarna och besökare, inom områdena:

- Mat, dryck och handel
- Resor och transporter
- Bad, rekreation och motion
- Evenemang och urban flanering
- Kultur och samskapande

Strategin innehåller dessa fokusområden och ett antal planeringsprinciper som sammantaget ligger till grund för att skapa förutsättningar att utveckla stadens kajer till mer levande mötesplatser, tillgängliga för folkliv, restauranger och caféer. Samtidigt ska goda förutsättningar ges till sjöfartens utveckling och behov. Strategin innehåller också en bilaga med lokala utvecklingsmöjligheter för ett antal kajer samt lyfter ett antal innovativa idéer framtagna av ungdomar.

Kajstrategin påtalar vikten av en bred samverkan inom staden för levande vistelseytor, förstärker betydelsen av gestaltning med hög kvalitet, flexibel användning av kajerna året runt, samt drift och underhåll för trygga och levande kajer för alla.

Strategin lyfter även behovet av samverkan mellan det offentliga, näringslivet och medborgarna och riktar sig till redan verksamma aktörer utmed stadens kajer och till alla som vill bidra till att skapa mer stadsliv vid kajerna. Med gemensamma krafter finns möjligheten att stärka kajernas attraktionskraft som mångfunktionella vistelseplatser.

För Stockholms Hamnar är stockholmarna och de närboende viktiga intressenter och samtalspartners. Genom att bjuda in till öppna arrangemang såsom Hamnens Dag eller bjuda in till dialog via sociala kanaler kan Stockholms Hamnar få en närmare kontakt med medborgarna. Under 2023 bjöds medborgare, näringsliv och besökare in att via en webbverktyg bidra med idéer och synpunkter gällande utvecklingen av Söder Mälarstrand, vilket är ett annat exempel på medborgardialog.

För att arbeta för jämställdhet, barnrätt, hbtqi-personers rättigheter, att främja de nationella minoriteternas rättigheter samt att motverka rasism gör Stockholms Hamnar följande:

I början av 2023 uppdaterades riktlinjerna för motverkande av kränkande särbehandling och diskriminering och genomförde en mötesserie bland samtliga medarbetare där frågorna blev belysta utifrån medarbetarnas upplevelse. Denna mötesserie kommer att fortsätta under 2024.

I rekryteringsarbetet följer Stockholms Hamnar Stockholms stads process kompetensbaserad rekrytering. Varje år genomförs också en lönekartläggning som samverkas med de fackliga organisationerna.

En del i det systematiska arbetsmiljöarbetet är att förstärka arbetsmiljöfrågor vid upphandlingar. En antidiskrimineringklausul och uppförandekod är dokument som används vid upphandlingar. Beroende på vilken slags upphandling som sker ställs olika nivåer av krav i arbetsmiljöfrågor. Detta följs upp i leverantörsuppföljningar.

Under 2024 kommer arbetet med det gemensamma funktionshinderrådet för Stokab, SVOA och Stockholms Hamnar att fortsätta.

Systematisk kvalitetsarbete

Stockholms Hamnar bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med ISO 9001 och utifrån Stadens Kvalitetsprogram. Exempelvis genomförs interna revisioner ett par gånger per år i syfte att hitta förbättringsområden. Arbetet pågår även med att utveckla arbetssätt kring incident-/avvikelse rapportering i IA-systemet avseende kvalitet, miljö och arbetsmiljö, för att vässa verktyget för ständiga förbättringar.

Stockholms Hamn AB har under flera år varit ISO-certifierade, både utifrån ISO 9001 (kvalitetsledning) och ISO 14001 (miljöledning). För att nå en mer verksamhetsspecifik kontroll beslutade bolaget under hösten 2023 att istället ansluta sig till Port Environmental Review System, PERS. Målsättningen är att certifiera sig enligt PERS under 2024. Standarden är en hamnspecifik miljöledningsstandard inom ramen för den Europeiska hamnorganisationen European Sea Ports Organisation, ESPO. Standarden bygger på ISO-standard samt på ESPO's policyrekommendationer och ger hamnar tydliga mål att sträva efter. Dess implementering granskas av LRQA.

Under 2024 kommer Stockholms Hamnar jobba för att kompetensutveckla och stötta chefer kring innovationsarbete och innovationsprojekt för att sprida de kunskaper medarbetare från Stockholms Hamnar erhållit från Stadens Innovationsledarutbildning. Bolaget kommer också att utveckla arbetet med att följa upp och utvärdera leverantörer på områdena kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Detta är ett par exempel på hur Stockholms Hamnar arbetar utifrån förhållningssättet "lärande", som beskrivs i kvalitetsprogrammet.

Ett arbete är påbörjat med att ta fram en digital strategi för att tydliggöra vilka steg bolaget ska ta och prioritera framöver för att fullt ut kunna nyttja digitaliseringen möjligheter i verksamheten.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 Genom kontroll och uppföljning säkerställa att ekonomiska bidrag eller tillgång till lokaler inte ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män				Stockholms Hamnar ger inga externa ekonomiska bidrag till föreningar eller organisationer. Under året kommer rutiner för kontroll av uthyrning genomlysas så stadens grundläggande principer tillgodoses i uthyrningsprocessen.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Aktivitet
 Involvera stockholmare i beslut som påverkar deras vardag genom exempelvis medborgardialoger och medborgarbudgetar				Föra dialog med medborgare i forum som t.ex. Hamnens Dag och i sociala kanaler.
 Söka extern finansiering som erbjuds inom EU:s fonder och program				Identifiera lämpliga projekt och söka finansiering från staten och EU för en snabbare klimatomställning.